

ignorance. -2 The world. -Comp. -सर्वस्वम् N. of a work by Śrīharsa, also called खण्डनखण्डखाद्य; तत्र सर्वेषां पदार्थानाम् इदं तथा निर्बन्तुमशक्यता दर्शिता.

अनिर्वाण *a.* Unwashed; unbathed; अस्तुदमिवालयनम-निर्वाणस्य दन्तिनः R. 1. 71.

अनिर्वाहः 1 Non-completion; non-accomplishment. -2 Inconclusiveness. -3 Insufficiency of income, being straitened in means.

अनिर्विद *a.* Not fatigued or tired; अनिर्विदाया विदधे विधात्रा Śi. 3. 34.

अनिर्विण्ण *a.* Not depressed or fatigued; an epithet of Viṣṇu.

अनिर्वेदः Non-depression, absence of dejection or despondency; self-reliance, plucking up courage; अनिर्वेदः श्रियो मूलमनिर्वेदः परं सुखम् । अनिर्वेदो हि सततं सर्वोयं वनु-वर्तते Rām. 5. 12. 10. अनिर्वेदप्राप्याणि श्रेयांसि V. 4; cf. 'Faint heart never won fair lady'.

अनिर्वृत *a.* 1 Ill at ease, uneasy, discomposed, unhappy. -2 Unaccomplished, unfulfilled (अनिर्वृत also in this sense).

अनिर्वृतिः-त्तिः *f.* 1 Uneasiness, anxiety, disquietude. -2 Poverty, destitution; अनिर्वृतिनिशाचरी मम गृहान्तरालं गता Udb.

अनिर्वेश *a.* Destitute of employment, wretched, miserable.

अनिलः [अनिति जीवति अनेन, अन् इलच् Un. 1. 54] 1 Wind; वायुरनिलममृतमथेदम् Īsoṇ. 17. प्राणानामनिलेन वृत्तिरचिता Ś. 7. 12; स सखा दीप इवानिलाहतः Ku. 4. 30. (The number of winds is 7:-आवहो निवहश्चैव उद्रहः संवहस्तथा । निवहः प्रवहश्चैव परिवहस्तथैव च ॥ and these are again subdivided into 7 divisions, the total number being 49). -2 The god of wind. -3 One of the subordinate deities, 49 of whom form the class of winds. -4 N. of one of the 8 Vasus, *i. e.* the fifth. -5 The wind in the body, one of the humours; हन्, हन्, हन्. -6 Rheumatism or any disease referred to disorder of the wind. -7 The letter य्. -8 Symbolical expression for the number 49. -9 N. of the lunar asterism स्वाति. -10 N. of Viṣṇu (तस्य प्राणात्मना सर्वदेहधारणात् तथात्वम्). -Comp. -अयनम् way or course of the wind. -अशन, -आशिन *a.* [अनिलमश्रुतीति] 1 feeding on the wind, fasting. -2 a serpent. आजैवेन विजानामि नासौ देवोऽनिलशन Mb. 12. 360. 5. -अन्तकः (wind-destroying) N. of a plant (Inḡudī) or अङ्गारपुष्प. -आत्मजः son of the wind, epithet of Bhīma and Hanūmat. -आमयः [अनिलकृतः आमयः शक. त.] 1 flatulence. -2 rheumatism (वातरोग). -घ्न, -हन्, -हन् *a.* curing disorders from wind. -घ्नकः a large tree (बिभीतक) Terminalia Belerica. (Mar. बेहडा). -पर्यायः pain and swelling of the eyelids and outer parts of the eye. -प्रकृति *a.* of a windy nature. (-तिः) N. of the planet Saturn.

-भद्रकः *a.* kind of chariot. With regard to shape the chariots are divided into seven classes—नभस्वद्भद्रक, प्रभञ्जनभद्रक, निवातभद्रक, पवनभद्रक, परिषद्भद्रक, इन्द्रकभद्रक, and अनिलभद्रक Māna. 43. 112-115. -व्याधिः derangement of the bodily (internal) wind. -सखः, -सारथिः fire (the friend of wind); जनमेजयस्य वो यज्ञे धक्ष्यत्यनिलसारथिः Mb. 1. 15. 1. so बन्धुः.

अनिलोडित *a.* Inexperienced.

अनिलम्भसमाधिः 'unsupported meditation; Name of a peculiar kind of meditation (Buddh.).

अनिलोडित *a.* Not well considered; not-examined thoroughly. कार्यस्य वाग्जालं वाग्मिनो वृथा Śi. 2. 27.

अनिवर्तन *a.* 1 Not turning away, firm, steadfast. -2 Right, not fit to be abandoned.

अनिवर्तिन् *a.* 1 Brave, not retreating; also an epithet of Viṣṇu and the Almighty God. -2 Not returning; यौवनमनिवर्ति यातं तु K. P. 10. -3 Non-recurring (account); आवर्तकोऽनिवर्तो च व्ययायौ तु पृथग् द्विधा Śukra-Nīti. 2. 339.

अनिविशमान *a.* Not sitting down or retiring to rest, ever going, restless; पुनाना यन्त्यनिविशमानाः Rv. 7. 49. 1.

अनिवेशन *a.* Ved. Having no place of rest. अतिष्ठ-न्तीनामनिवेशनानां काष्ठानां मध्ये निहितं शरीरम् Rv. 1. 32. 10.

अनिविष्ट *a.* Not married; कलत्रं स्वयमनिविष्टः Avimāraka, I.

अनिश *a.* Ved. 1 Nightless, *i. e.* uninterrupted, incessant (निशा तद्विदुक्त्वेनोपचारात् चेष्टाविनाशः सा नास्ति यस्य). -2 Ever afraid. -शम् *ind.* Incessantly, ceaselessly; अनिशमपि मकरकेतुर्मनसो रुजमावहन्नभिमतो मे Ś. 3. 4; Bv. 2. 162.

अनिशित *a.* Ved. Not resting or reposing, incessant; याद्वाध्यं वरुणो योनिमप्यमनिशितं निमिषि जर्मुराणः Rv. 2. 38. 8, and 9. 96. 2. सर्गं incessantly flowing; Rv. 10. 89. 4.

अनिषिद्ध, अनिषेध Ved. *a.* Unforbidden, unchecked, unopposed.

अनिष्कृत *a.* Unfinished, not settled. -Comp. -एनस्, -पाप having the guilt not settled, *i. e.* unexpiated.

अनिष्ट *a.* 1 Unwished, undesirable; unfavourable, disagreeable, ill (with gen.); ध्यायत्यनिष्टं यत्किञ्चित्पाणिप्राहस्य चेतसा Ms. 9. 21 whatever ill she thinks of her husband. -2 Evil, forbidden. -3 Bad, unlucky, ominous. -4 Not honoured with a sacrifice. -ष्टम् An evil, mishap, misfortune, calamity, disadvantage; a crime, offence, wrong, unwelcome thing; एकबुद्धि Mal. 8. 12; भवत्यनिष्टादपि नाम दुःसहान्मनस्विनीनां प्रतिपत्तिरोद्दृशी Ku. 5. 42; ill-omen; प्रातरेव दर्शनं जातम् H. 1. -Comp. -अनुबन्धिन *a.* followed by or attended with calamities; विषयोपभोगेषु बन्धिषु यः सुखबुद्धिमारो-पयति K. 155. -आपत्तिः *f.*, -आपादनम् getting what is not desired, an undesired occurrence. -आशंसिन् *a.* (सूचक)